

Fuad Tahirović *D)

PREDLOŽENE TEZE ZA SAVJETOVANJE APLICIRANE U TRAVNIČKOM OKRUGU

Ovaj rad bi doticao gro navedenih teza koje su predložene za savjetovanje u junu ove godine, a imaju dodirnih tačaka sa Travnikom, odnosno sa Travničkim okrugom. Zbog kratkog vremenskog roka, a prisutnosti svih problema koji su pobrojani u tezama odlučio sam se spomenuti ih sve u kratkim crtama to jest samo informativno, a u cilju podsticanja što kvalitetnijeg rješavanja problema navedenih u tezama koji imaju dodir sa Travnikom odnosno sa Travničkim okrugom.

Sve ove teze zahtijevaju veću pažnju i analizu, ali kako je vrijeme kratko neka bude kao inicijativa za daljni rad u tim smjerovima.

OPŠTI PRIKAZ GEODETSKOG KADRA U TRAVNIKU

Travnik ima veoma dobru tradiciju što se tiče katastra, a to povlači i dobru tradiciju geodetskog kadra. Danas u ratno vrijeme kada je zemlja opustošena u svakom pogledu pa i u kadrovskom, mislim da Travnik u ovom momentu ima dosta zavidan položaj što se tiče geodetskog kadra.

Danas u Travniku za vrijeme rata geodetski kadar bi se mogao podijeliti u više skupina, i to:

1. Geodetski kadar koji ima radnu obavezu,
2. Geodetski kadar koji je vojno angažovan,
3. Prijevremeno penzionisani,
4. Penzionisani.

Uz svaku od ovih skupina mogli bi staviti izbjegle iz Travnika i protjerane koji su došli u Travnik.

Ad.1. Od zaposlenih su četiri diplomirana geodetska inženjera (dva su dvojno angažovana - vojno i civilno), jedan geodetski inženjer (dvojno angažovan) i jedan geodetski tehničar.

Ad.2. Jedan diplomirani inženjer koji nije bio zaposlen prije rata, to se ne vodi na radnim spiskovima a ima jedan apsolvant geodezije koji je vojno angažovan.

Ad.3. Od prijevremeno penzionisanih su jedan inženjer i dva tehničara, koji su radili u organima Uprave a po zakonu o "Penzionisanju radnika organa Uprave preko 25 godina radnog staža" otišli su u penziju.

*D) Fuad Tahirović, dipl. inž. geod.
Sekretarijat za obnovu, razvoj i katastar Travnik

Ad.4. Od penzionisanih su dva inženjera i tri tehničara. Izbjegli iz Travnika su jedan dipl.inženjer, jedan inženjer i jedan tehničar.

Od protjeranih koji su došli u Travnik su jedan inženjer iz Sanskog Mosta, jedan student druge godine i tri tehničara (Jajce i S.Vakuf), a vojno su angažovani.

Da se osvrnemo na kategoriju prijevremeno penzionisanih stručnjaka. Poznavajući lično ljude, mislim da su veoma dobrog zdravstvenog stanja, i da bi bilo potrebno radno ih animirati uvažavajući njihove radne kvalitete.

Ako se osvrnemo na kategoriju penzionisanih stručnjaka i oni bi se mogli angažovati u radu raznih komisija, te kao vještaci, što nikako nije za zanemariti i odbaciti, a kao tako angažovani ne bi bili izloženi velikim fizičkim naporima.

Svi ovi podaci su za sam Travnik, odnosno za travničku opštinu, međutim, Travnik i N.Travnik su po katastru konstituisani kao Međuopštinska geodetska uprava, a samim tim je novotravnički katastar bio pod okriljem i ingerencijom travničkog katastra, jer je direktor Međuopštinske geodetske uprave bio u Travniku.

Danas, kako smo obaviješteni, u Novom Travniku radi kolega tehničar.

Gledajući problem kantonalno za Vitez, Busovaču, G. i D.Vakuf, Bugojno i Jajce nemamo podatke, ove pobrojane opštine bi trebale biti u travničkom kantonu pa bi trebalo tako i pristupiti problemu, te raditi na takvoj animaciji geodetskog kadra i geodetskog poslovanja.

Prvu tezu - Organizacija geodetske djelatnosti u Republici - nisam obradio i nema konkretnu dodirnu tačku sa Travnikom.

Druga teza - Propisi kojima se uređuje geodetska djelatnost sa prijedlozima za dogradnju:

1. Ozakoniti rad prijevremeno penzionisanog kadra u organima uprave, jer sigurno među tim ljudima ima onih koji svojim radom mogu dati doprinos u obnovi zemlje. Takođe bi trebalo zakonom predvidjeti i rad starijih penzionisanih kolega (rad u komisijama i vještačenja) što bi sigurno imalo takvog doprinosa.

2. Oživotvoriti privatnu geodetsku praksu u vidu geodetske organizacije koja bi davala usluge:

- katastru - održavanje premjera,
- građevinskoj operativi-iskolčavanja, trasiranja, praćenja slijeganja, vertikalnosti itd.,
- rudarska mjerenja,
- snimanja situacija, te druge usluge koje bi investitor zahtijevao.

3. Izrada publikacija sa praktičnim primjerima u "Zakonu o premjeru i katastru nekretnina". Postoji ovaj dosadašnji "Zakon sa komentarom" od koautora Lukić-Begić-Imamović i "Zakon sa objašnjenjima" od koautora Pašić-Vesković koji su veoma dobri, ali bi u njih trebalo ugraditi i praktične primjere iz prakse.

Takva publikacija bi bila praktična smjernica kroz supsidijarnu primjenu ZUP-a iz razloga što geodetski kadar baca više težiste na tehničku stranu a veoma malo koristi ZUP.

4. Potrebno je napraviti instrumente za ostvarenje donesenih članova Zakona, jer mnogi su samo mrtvo slovo na papiru.

Kao primjer ovome bio bi čl.15. stav 3. Zakona o katastru nekretnina gdje se kaže da su organi dužni dostavljati podatke koje vodi katastar a to nije u potpunosti zaživjelo.

Izdavanje upotrebne dozvole za objekte a da prethodno objekat nije uplanjen i proveden u katastarskom operatu i sl. što dovodi do direktnih neažurnosti.

Treća teza - nema dodirnu tačku sa travničkim problemima

Četvrta teza - Fotogrametrijska djelatnost.

Danas smo svi svjesni uloge fotogrametrije kao geodetske discipline i opravdanosti njenog korištenja. Aerofotogrametriju ne bih spominjao jer je zaživjela kao metoda premjera u Republici i o tome će vjerovatno neko više pisati. Budući da ovaj rad izražava pođudarnost Travničkog kantona sa predloženim tezama to bi u tom cilju spomenuo terestričku fotogrametriju.

Trebalo bi što hitnije izvršiti snimanje kulturno-istorijskih spomenika metodom terestričke fotogrametrije u cilju zaštite podataka o kulturno-istorijskim spomenicima. Budući da je Travnik po pitanju kulturno-istorijskih spomenika među značajnim gradovima u Republici to bi tom pitanju trebalo prići sa te strane. (Finansiranje snimanja izvršiti iz fonda za zaštitu kulturno-istorijskih spomenika ili sl.fondacija.).

Mislim da je potrebno izvršiti što hitnije snimanje kulturno-istorijskih spomenika metodom terestričke fotografije i fotograme bar pohraniti a ako se, ne daj Bože, ukaže potreba izraditi planove u svrhu opravke i sanacija eventualnih šteta, jer svaki od ovih kulturno-istorijskih bisera može biti uništen granatiranjem.

Peta teza - stanje radova premjera i mogućnost korištenja podataka započetog premjera.

Suradnja geodetskog Zavoda i travničkog katastra prije rata bila je veoma dobra. Upravo je u toku izrade započeti premjer užeg urbanog područja (razred B razmjere 1:1000) Travnik, Turbe i Nova Bila.

Završeni su osnovni geodetski radovi, aerofotosnimanje, dešifrovanje i pred kraj je dovedeno kartiranje. Sada bi uslijedilo izlaganje, kom prethode prikupljanja podataka o nekretninama.

Budući da je u toku samog snimanja bio u izgradnji stambeno-poslovni kompleks Žitarica-Mali trg a kojem su bili iskopani samo temelji to bi bilo potrebno izvršiti dopunsko mjerenje klasičnom metodom.

Budući da je katastar već uplanio i proveo u postojećem

operatu ovaj stambeno-poslovni kompleks, voljni smo podatke o mreži, snimanju, provođenju operata dostaviti Geodetskom zavodu, kako bi olakšali kolegama na dopunskom premjeru, a voljni smo i dalje surađivati po dogovoru u cilju što bržeg, efikasnijeg i kvalitetnijeg poslovanja i kolegijalne suradnje.

Budući da izlaganje nije definitivno spremno nego prethode dodatni radovi, to nismo u mogućnosti koristiti takve podatke, ali se mogu koristiti podaci osnovnih radova. Zato bi trebalo vidjeti da travnički katastar dobije 27.obrasce (položajni opis geodetskih tačaka), 25 obrasce (kote i koordinate) i skicu mreže geodetskih tačaka novosnimanog područja, a to u svrhu boljeg kvaliteta rada.

Napomenuo sam da bi 27. i 25. obrasci sa skicom mreže dosta olakšali kod održavanja postojećeg premjera a kod dopunskog premjera i njegove izrade za novosnimljeni operat kojem prethodi izlaganje.

Šesta teza - Kadrovi i školstvo

U uvodnom dijelu je već rečeno o kadru u Travniku. Vidi se da je broj radno sposobnog visokoškolskog kadra veći nego radno sposobnog srednjoškolskog kadra, i to u nesrazmjernom odnosu. Ako uzmemo šire interese, regionalne ili kantonalne pa i republičke nameće se potreba za srednjoškolskim a i visokoškolskim geodetskim kadrom. Prvo da spomenemo potrebu u katastrima, građevinskoj operativi, rudnicima, šumskim gazdinstvima, a sve pobrojano zahtjeva veći broj geodetskog kadra. Ne bi bilo dobro govoriti o kadru a ne spomenuti činjenicu da iz srednjoškolskog obrazovanja gotovo redovno se regrutuju i adekvatni visokoškolski kadrovi. Hoću reći da ako ima geodetska srednja škola iz te škole će biti znatan broj kandidata za geodetski fakultet, što nije zanemarljiva činjenica, jer učenici kroz srednjoškolsko obrazovanje su zavoljeli i tako reći kanalisali se u geodetskom pozivu.

Bio sam u tehničkoj školi u Travniku, razgovarao sam sa direktoricom škole o ovoj temi. Bila je prijatno iznenađena prijedlogom o animaciji ove vrste škole, pogotovo kad sam joj rekao kako stoje stvari sa mogućim potencijalom nastavnog kadra. (Dipl.ing. koji je vojno angažovan, apsolvant i ostali iz katastra). Direktorica uopšte nije imala predstavu o potrebama za kadrom i rekla je da će kod gradske Vlade iznijeti prijedlog. Kažem kod gradske Vlade, jer tehnička škola ima već od Republičkih organa verifikovan program i naziv Građevinsko - geodetska tehnička škola. Međutim, do sada na žalost ovaj drugi dio naziva nije nikako zaživio.

Mislim da bi škola mogla zadovoljavati kantonalne potrebe. Ne znam kako stvari stoje po ovoj temi u ostalim dijelovima Republike, a vjerovatno nadležne institucije pribavljaju informacije i prave programe o školovanju kadra uopšte.

Što se tiče samog nastavnog programa trebalo bi napraviti u završnim razredima tzv. izbornu nastavu. Primjer je da oni učenici koji bi radili u katastrima imali bi veći fond nastavnih i

praktičnih sati katastra, oni koji bi radili u rudnicima veći broj nastavnih i praktičnih sati rudarske geodezije i sl.

Budući da travnički katastar ima dosta dobar instrumentarij to bi se time mogli koristiti i za praktični dio vježbe.

Čak bi se moglo razgovarati i o učešću škole u nabavci novih savremenijih instrumenata za katastar a stari da se ustupe trajno ili na korišćenje u školi kao didaktička sredstva.

Sedma teza - o ovoj tezi je kolega Terzić Adnan nešto više napisao i dobićete taj rad (Podrška informacionog sistema sa bankama podataka).

Osma teza - Geodezija u inženjerstvu

U Travniku nije bilo velikih potreba za primjenjenom geodezijom, jer građevinska operativa u Travniku je zasnovana na visokogradnji a gdje potrebe za primjenjenom geodezijom nisu velike, a i one koje jesu, građevinci improvizirano urade, što se tiče niskogradnje, obično svaka izvođačka firma je imala svog stalno zaposlenog geometra.

Danas, u ratu na trasiranju i rekonstrukciji pripomažemo mi iz katastra. To su direktna polaganja trase željenog odnosno zadanog pada uzdužnog profila. Sveukupno to su mali zahvati u vojno strateške svrhe.

Deveta teza - Geodetska djelatnost i prostorno planiranje. I kod ove teze podudarnost sa travničkim problemom je veoma mala. Nedavno je bila potreba za snimanje jednog poteza površine 7.500 m² u svrhu uređenja šehidskog groblja, što je uradio katastar u razmjeri 1:500 sa svim ucrtanim mezarima u svrhu projektovanja komunikacija i uređenja prostora.

Na kraju bih zamolio Organizacioni odbor da nam dostave radove ili zbornik radova (ukoliko bude štampan) sa ovog savjetovanja.

S puno poštovanja i mnogo uspjeha u daljem radu.